

Stóður spenningur var í gongini í Føroya Rætti hálfva tíman áðrenn dómurin fall í málinum millum blaðstjórna á Oyggjatiðinum, Dan Klein, og ákærumyndugleikan, sum hevði stevnt Dan Klein vegna sorenskrivarar Jøen H. Andreassen.

Nógv fólk var saman-komið, nøkur av berum forvitni onnur í arbeiðsþrindum. Millum tey sum lurtaðu vóru hægstu umboð fyri útinnandi og dómandi valdið í landinum. Fútin M. Nepper Christensen var møttur og dómarin Jøen H. Andreassen var ein av høvuðspersonunum í hesum rættarmáli. Eisini vóru sakførarar møttir og sympatisørar hjá blaðstjóra og dómara. Umboð fyri teir týðningarmestu fjølmiðlarnar vóru eisini møttir.

Prátað varð dúgliga um hvønn dóm, setdómarin Jes Schiøler var komin til. Men her vóru fólk varin, ongin tordi at koma við einum boði um úrslitið.

Klokkan 16.00 stundsliga kom Jes Schiøler, dómarin, í rættarsalin. Øll reistu seg og sum siðvenja er stóðu øll meðan dómarin læs dóm.

Hann byrjaði sum altíð við aldargamla setninginum: »Thi Kendes for ret.«

»Tiltalte, Dan Klein, straffes med fængsel i 40 dage.«

»Inden 14 dage skal tiltalte betale 20.000 kr. til sorenskrivaren Jøen H. Andreassen.«

»De i anklageskriftet nævnte citater fra Oyggjatiðindi kendes ubeføjede, dog bortset fra vendingen 'inhabil' i forhold 6.«

»Tiltalte skal optage denne dom i sin helhed, dog bortset fra gengivelsen af hans personlige data og citeringen af hans tidligere straffedomme, i Oyggjatiðindi i en udgave.«

»Tiltalte skal betale sagens omkostninger, dog at han kun skal betale 15.000 kr. + moms af salæret til den beskikkede dommer, mens resten af salæret betales af det offentlige.«

Tøgn var eina líta løtu aftaná at dómurin var lisin og síðan fóru Dan Klein og verjin Søren Søltøft Madssen útum eina løtu at tingast.

Løtu seinni komu teir aftur og boðaðu frá at teir kærdi dóm til landsrættin við kravi um frídøming. Teir høvdu ikki meir enn sagt hetta, so boðaði ákærin, Michael Boelsen frá, at hann mótkærði við kravi um harðari revsing.

Dómarin boðaði frá at hann í síni meting bert hevur tikið støðu til spurningin tað var grundarlag hjá Dan Klein fyri at koma við

Strangasta dóm nakrantíð fyri ærumeiðing:

'40 dagar uppá vatn og breyð'

Umframt hetta skal Dan Klein rinda 35.000 krónur og kunngerá allan dóm, tað eru 13 tættskrivaðar A 4 síður, í einum blaði. Ærumeiðandi setningar í nýggju útgávum av Oyggjatiðindum frá juli til september 1992 verða dóm dýrd at vera við undantikið av einum setningi har dómarin verður skuldsettur fyri at vera innhabilur

skuldsetingunum móti sorenskrivarunum, Jøen H. Andreassen í greinunum í Oyggjatiðindum.

Dómarin hevur ikki tikið støðu, hvørki fyri ella ímóti skuldsetingunum móti fleiri sakførarum í samband við dupltsøluna av Tórshøll.

Heldur ikki er tikið støða samstarvsavtaluna millum P/F B.W. Møblasølan og P/F Málindahandlin, sum endaði við at Birgir Andreassen fekk útgoldið endurgjald frá tryggingarfelagnum Baltica.

Við hesum varð ein stórtur partur at tí sum Dan Klein og Bergur Wardum fóru fram undir rættarviðgerðini ikki nýtt sum grundarlag fyri dómnum. Málið snúði seg bert um dómarin var ærumeiddur og einki annað.

Ikki bara pennahaldari

Dómarin leggur dent á í viðmerkingunum til dómnum at ábyrgdin hjá Dan Klein ikki bert kann metast ábyrgdin hjá einum blaðstjóra til vanligar dulnevndar greinar.

Dan hevur skrivað greinar partvist dikterað av Bergi Wardum og eisini saman við Bergi Wardum. Dan Klein hevur broytt orðingina soleiðis, at teksturin var lættari at skilja hjá lesarunum og hann hevur almannakunnugt tekstirnar. Dómarin leggur dent á, at Dan beinleiðis hevur góðkent greinar og hevur havt fúlkiliga ávirkan á teirra uppseting og innihald.

Dómarin, Jes Schiøler sigur, at Dan Klein hevur ikki prógvað, at Jøen H. Andreassen hevur handlað soleiðis sum hann er skuldsettur fyri í greinunum. Tað liggur so lítil objektiv grund fyri skuldsetingarnar, at Dan átti at sæð, at tær ikki vóru rættar.

Bergur er sannførdur

Jes Schiøler ivast ikki í, at

Jes Schiøler, dómarin, er her á veg í rættin tismorgunin. Seinnapartin fall dómurin. Mynd: Kalmar

Bergur Wardur hevur livað seg so langt inn í síni sjónarmið, at hann er sannførdur um, at tey eru røtt. Tað sama kann helst eisini galda fyri Dan Klein.

Men skuldsetingarnar móti dómnum eru, sæddar uttanifr, so órimligar

at tær minna um útspilling og Dan Klein hevur havt »enhver normal mulighed for at forstå dette.«

Dómarin gjørdi sína skyldu

Viðvíkjandi stevningini, sum sakførararnir vegna

Bergur Wardum fingi lýsta á skjeytið til Tórshøll, metir dómarin, at sorenskrivarin bert gjørdi sína skyldu sum tinglýsingardómarin.

Hendan stevning gjørdi, at Bergur Wardum ikki fekk disponerað yvir ognini.

– Veruleikin er, at um

dómarin ikki hevði gingið áheitanini hjá sakførarunum á møti um at tinglýsa stevningina, so hevði hann handlað 'pligtstridigt'. Hann hevði ikki gjørt sína skyldu og P/F B.W. Møblasøla hevði verið í vanda fyri rættartapi. Tað er einki at finna at dómarinum viðvíkjandi tinglýsingini av dómnum, sigur Jes Schiøler í viðmerkingunum til dómnum.

Dómarin sigur víðari, at tað er einki prógv fyri, at sorenskrivarin hevur givið loyvi til til 'fiktivar rættarsakir'.

Heldur ikki er nakað hald í veruleikanum um skuldsetingarnar um at dómarin skuldi hava lutikið í tryggingarsvik.

Dan mótmælti ikki habiliteti

Dómarin ger eisini viðmerkingar til habilitetspurningin hjá Jøen H. Andreassen í rættarmálinum millum Dan Klein og Tommy Petersen.

Sorenskrivarin segði tá hann varð avhoyrdur sum vitni týsdagin, at hann í dómnum hevur skrivað, at hann á einum fyrirleikandi rættarfundi 14. apríl 1992, hevði boðað Dan Klein frá, at hann ikki setti seg at vera innhabilur. Dan Klein kærdi ikki hesa avgerð til landsrættin.

Jes Schiøler sigur í viðmerkingunum til dómnum, at tá landsrætturin eitt ár eftir at greinarnar hava staðið í Oyggjatiðindi, sigur, at Jøen H. Andreassen ikki átti at dømt. Hetta hendir tí hann aftaná at málið varð tikið til dóms hevði meldað Dan Klein fyri fútanum, fyri tað mál sum nú er viðgjørt í rættinum. Hetta ger ikki viðmerkingarnar hjá Jøen H. Andreassen í dómnum skeivar.

Skrivingin í Oyggjatiðindum um at dómarin skal hava logið í dómnum millum Dan Klein og Tommy Petersen verður eisini afturvíst av Jes Schiøler sum prógvað.

– Umframt at tað er skyldan hjá tí ákærda (Dan Klein) at prógva, at skrivningin í rættarbókini er ósonn, leggur rætturin dent á at ákærði og Bergur Wardum í teirra frágreiðingum ikki hava givið fatan av neyðturviliga at skilja allar smálutir í einum rættarmáli rætt, sigur dómarin í viðmerkingunum.

Dómarin sigur víðari, at skuldsetingarnar í Oyggjatiðindum 'er af en sådan karakter' at tann vanligi lesarin ikki uttan víðari kundi skilja tær. Men tær vóru so grovar, at vóru tær rættar, so høvdu tær verið revsibærar fyri Jøen H. Andreassen og hann hevði noyðst at farið út starvi.